

Амели Нотомб - „Синята брада“

Когато пристигна на мястото, Сатюрнин се учуди, че там има толкова много хора. Ясно ѝ беше, че няма как да е единствената кандидатка, но чак да попадне в пълна чакалня, където вече бяха пристигнали петнайсетина души, не очакваше.

„Беше прекалено хубаво, за да е вярно, помисли тя. Никога няма да получа квартирата.“ Понеже вече бе предупредила, че ще отсъства от работа до обяд, реши да почака. Още повече, че обстановката беше прекрасна. За първи път влизаше в истинска богаташка къща в Седми район на Париж и не можеше да се опомни от великолепието, високите тавани и спокойната прелест на помещението, което всъщност бе само едно преддверие.

В обявата беше уточнено: „Стая с площ 40 квадратни метра, баня и ползване на напълно екипирана кухня“, наем 500 евро. Сигурно имаше някаква грешка. Откакто Сатюрнин търсеше жилище в Париж, беше посетила отвратителни дупки по 25 квадратни метра без мокро помещение за 1000 евро на месец, които бързо намираха наематели. Каква ли измама се криеше зад това невероятно предложение?

Огледа кандидатите и забеляза, че те всъщност са кандидатки. Попита се дали пък живеенето под наем не е женско явление. Всички тези жени до една изглеждаха много притеснени и Сатюрнин ги разбираше – всяка искаше да получи стаята. Но защо да предпочетат нея пред тази госпожа с почтен вид или пред бизнесдамата със смела прическа?

Седящата до нея, която я наблюдаваше, отговори на въпроса ѝ:

– На вас ще я дадат.

– Моля?

– Вие сте най-младата и най-хубавата. Вие ще получите стаята.

Сатюрнин се намръщи.

– Това изражение не ви отива – забеляза непознатата. – Като влезете вътре, трябва да сте по-приветлива.

– Оставете ме на мира.

– Не се сърдете. Не сте ли запозната със славата на собственика?

– Не.

Жената замълча загадъчно, като се надяваше Сатюрнин да започне да я разпитва. Сатюрнин реши да изчака, знаеше, че събеседничката ѝ сама ще заговори. Така и стана.

– Не сме първите, които идват за стаята. Осем жени вече са я ползвали. Всичките са изчезнали.

– Не са били доволни от жилището може би.

– Не ме разбрахте. Не са имали възможност да си кажат мнението по въпроса – повече никой не ги е видял.

– Мъртви?

– Не. Смъртта не е изчезване.

Жената изглеждаше доволна от произведения ефект.

– Тогава защо сте тук? – попита Сатюрнин. – Искате да изчезнете като тях ли?

– Собственикът няма да ме избере. Но поне ще се срещна с него.

Сатюрнин пропусна да зададе очаквания въпрос на бъривката, която продължи:

– Дон Елемирио никога не излиза от дома си. Никой не е виждал негова снимка или портрет. Искам да знам как изглежда. Толкова много жени са се побърквали по него.

На Сатюрнин ѝ се прииска да си тръгне. Ужасяваше се от покорители на женски сърца. Но ѝ беше омръзнало да търси квартира. Само при мисълта да се прибере и тази вечер в Марн-ла-Вале при приятелката си Корин ѝ прилошаваше.

Корин работеше в Евро Дисниленд и беше много щастлива да споделя двустайния си апартамент с младата белгийка, без въобще да подозира, че последната едва не се задушаваше, когато спеше на вмирисаното на цигари канапе.

– В обявата уточнява ли се от кой пол трябва да са наемателите? – попита Сатюрнин. – Тук има само жени.

– Нищо не се уточнява. Всички, освен вас, са наясно. Чужденка ли сте?

Младата жена не искаше да каже истината.

Беше й омръзнало от редовната реакция („О, имам един приятел белгиец, който...“) – тя не беше „една приятелка белгийка“, беше белгийка и не искаше да бъде приятелка на тази особа. Отговори:

– Казахка съм.

– Моля?

– От Казахстан. Не сте ли чували за казахите, най-свирепите воители на света. Щом ни прихване, започваме да убиваме.

Жената не каза нищо повече.

Сатюрнин се замисли. Има ли от какво да се страхува? Не беше от тези, които се влюбват лесно, особено пък в някой Казанова. Тази история с изчезналите жени й се видя доста мъглява.

Така или иначе, по-добре да изчезне, отколкото да се върне в Марн-ла-Вале.

Огледа петнайсетте кандидатки. Виждаше се, че нито една от тях няма нужда от квартира. Всички изглеждаха като обитателки на хубавите квартали и бяха тук единствено от любопитство към благородника с испанско име. Последният детайл я вбеси – не можеше да търпи влечението на французите към аристокрацията.

„Успокой се, каза си. Какво те интересуват тези измишльотини? Тук си за апартамента и точка“.

Два часа по-късно някакъв секретар я поведе към грамаден кабинет, окичен с прекрасни сушени цветя.

У мъжа, който й протегна ръка, младата жена не видя нищо друго освен дълбока депресия, угаснал поглед и изтощен глас.

– Добър ден, госпожице. Аз съм дон Елемирио Нибал-и-Милсар, на четирийсет и четири години.

– Казвам се Сатюрнин Пюисан, на двацет и пет години. Работя по заместване в „Екол дю Лувр“.

В гласа й прозвуча гордост. За белгийка на нейната възраст беше невероятно да заема такъв пост, дори и временно.

– Получавате стаята – заяви мъжът.

Смутена, Сатюрнин попита:

– Отхвърлихте предходните кандидатки, а мене ме избирате ей така? „Екол дю Лувр“ ли ви убеди?

– Да речем – отговори той с безразличие. – Елате да ви покажа стаята.

Тя го последва през впечатляващ брой будоари до стаята, която й се видя огромна. Стилът й беше толкова луксозен, колкото и неопределим.

Прилежащата баня беше прясно реновирана.

Сатюрнин не бе се осмелила дори да мечтае за такова великолепно жилище.

След това дон Елемирио я поведе към гиганска модерна кухня. Обясни й, че за нея има отделен хладилник.

– Не обичам да знам какво ядат другите – каза той.

– Сам ли си готвите? – учуди се младата жена.

– Разбира се. Кулинарията е изкуство и власт – изключено да се подчинявам на чиято и

да е власт. Ако искате да споделите някой път трапезата ми, за мен ще е удоволствие. Обратното няма да е вярно.

Накрая я заведе до врата, боядисана в черно.

– Оттук се влиза в тъмната стая, където проявявам моите фотографии. Не я заключвам, въпрос на доверие. От само себе си се разбира, че достъпът е забранен. Ако влезете в тъмната стая, ще го разбере и ще си изпатите.

Сатюрнин не каза нищо.

– Иначе можете да ходите навсякъде. Имате ли въпроси?

– Трябва ли да подпиша договор?

– Вижте това с моя секретар, чудесния Хиларион Гривелан.

– Кога мога да се настаня?

– Веднага.

– Ще трябва да си взема нещата от една приятелка в Марн-ла-Вале.

– Искате ли моят шофьор да ви закара?

Сатюрнин, която смяташе да хване влака, прие, без да се колебае.

Не ти ли беше добре тук, с мен? – попита Корин.

– Разбира се, че ми беше добре. Никога няма да мога да ти се отблагодаря. Но не бива безкрайно да злоупотребявам с гостоприемството ти.

– Страхувам се за теб. Нещо не ми харесва планът ти.

– Корин, познаваш ме. Не се давам лесно. Идвай, когато пожелаеш. Спирката на метрото е „Ла Тур-Мобур“. Прочетох договора, имам право да каня гости.

– А ако влезеш в тъмната стая по невнимание?

– Няма да стане. А и фотографията въобще не ме интересува.

Бентлито я чакаше на входа. Шофьорът не произнесе и дума нито на отиване, нито на връщане и остави колата във вътрешния двор на къщата. С настъпването на нощта обстановката се видя на Сатюрнин още по-феерична.

Тя подреди вещите си в почти невидими вградени шкафове, които ѝ се сториха прекалено големи. Към 20 часа един мъж почука на вратата ѝ.

– Добър вечер, госпожице. Казвам се Мелен, аз съм прислужникът. В колко часа да почистя стаята и банята?

– Те са чисти.

– Така е, но мое задължение е да почиствам всеки ден. Господинът ви предлага да споделите вечерята му – ако приемете, ще мога да почистя сега.

– Както искате – каза тя и се отправи към кухнята.

Дон Елемирио съзерцаваше купчина яйца, които бе подредил във формата на пирамида, и я попита дали обича омлет. Тя отговори утвърдително.

С върховно старание той приготви впечатляващо перфектен омлет.

– Ако желаете, можем да вечеряме тук.

Кухненската маса представляваше плексигласов блок, еднакво приятен и за гледане, и на пипане. Дон Елемирио се настани на висока табуретка и я прикани да си сервира, без да чака повече.

Докато той се хранеше мълчешком, тя си позволи да го разгледа. На какво ли се дължеше репутацията му на съблазнителен мъж? Физически беше просто приемлив. Носеше най-обикновени дрехи, нищо във вида му не задържаеше погледа. Като събеседник никакъв го нямаше. Ако трябваше да му намери някакво качество, щеше да е доста затруднена.

– С какво се занимавате? – попита тя.

– С нищо.

– Освен с фотография, разбира се.

Той се поколеба за миг.

– Разбира се. Но не се занимавам често с фотографии. Чакам да ми дойде вдъхновение, което се случва рядко.

– Как си прекарвате времето тогава?

Тя очакваше любопитството ѝ да го шокира, но нищо такова не се случи.

– Аз съм испанец.

– Друго ви питах.

– Това е основната ми дейност.

– И в какво се състои тя?

– Няма по-достоеен сан от този на испанеца. Аз съм достоен целодневно.

– Тази вечер например как ще проявите достойнството си?

– Ще прочета отново архива на Инквизицията. Прекрасно е. Как е възможно да се говори лошо за тази институция?

– Може би защото е убивала и изтезавала.

– Имало е много повече убийства и изтезания преди Инквизицията. Тя е преди всичко трибунал. Всеки човек е имал право на процес, преди да бъде екзекутиран.

– Било е пародия на справедливост.

– Напротив. Препрочитам оригиналните документи – върховна метафизика. Какъв напредък по отношение на предхождащата диващина! Преди това всяко обвинение в магьосничество водело направо на кладата. Благодарение на трибунала на Светата инквизиция магьосницата била изправяна пред Божия съд, който единствен можел да я оневини.

– И колко вещици са били оневинени от Божия съд?

– Нито една.

Сатюрнин избухна в смях.

– Прав сте, това е голям напредък.

– Не разбирате. Божият съд доказвал, че те заслужават смъртта.

– Случвало ли ви се е да стъпвате бос върху жарава?

– Виждам, че лесно се впечатлявате. Не сте виновна, просто сте францужойка.

– Не, белгийка съм.

Той повдигна глава и я изгледа с интерес.

– Значи сте отчасти испанка, благодарение на Карл Пети.

– Далечна история.

– Не, ние никога не сме напускали 16-и век. Затова още търгуваме с индулгенции.

До този момент Сатюрнин смяташе, че разговаря с човек, който обича да провокира, но сега разбра, че си има работа с луд.

– Предполагам, че няма да прекарате цялата вечер в четене на архивите на Инквизицията – каза тя. – Какво ще четете след това?

– Ще препрочета Грасиан и Лулий.

– Испанският отдел в Лувъра е точно за вас, сигурно често ходите там.

– Никога не съм стъпвал.

– Шегувате ли се?

– Не. Никога не излизам. Не съм напускал дома си от двайсет години насам.

– Дори и за разходка с кола?

– Дори.

– Защо тогава притежавате шофьор и бентли?

Сатюрнин се канеше да се извини за израза „притежавате шофьор“, но стопанинът не изглеждаше скандализиран и отговори:

– Секретарят ми и прислужникът често ползват шофьора и колата. Аз обаче предпочитам да си стоя тук. Външният свят ме шокира с вулгарността и скуката си.

- А затворен тук никога ли не скучаете?
- Понякога ми е малко пусто, но не толкова, колкото на светско събитие или на вечеря с приятели. Вече нямам приятели. Прекалено досадни са.
- Може би не сте срещнали подходящите за вас хора?
- До около вашата възраст имах това, което наричат социален живот. Кълна ви се, че вложих много от себе си в него. Но като тегли човек чертата, установява, че всички връзки си приличат. Стократно предпочитам да общувам с Грасиан, Лулий и Торквемада. Още повече, че те нищо не очакват в замяна.
- Мога да разбера, че хората са ви омръзнали. Но Париж, гората, разходките? Дон Елемирио отегчено махна с ръка.
- Познавам ги. Когато хората се завръщат от пътуване, казват: „Видяхме Ниагарския водопад“. За такива екскурзии се изисква наивност, каквато не притежавам. Тези туристи наистина вярват, че Ниагарският водопад е създаден, за да го видят.
- А защо не се самоубиете? Аз, ако разсъждавах като вас, щях да се обеса.
- Грешите. Животът ми не е лишен от интерес.
- Достатъчни ли са ви вашите стари книги, за да съществувате?
- Не са само книгите. А Господ, Христос, Светият дух? Аз съм католик, какъвто само един испанец може да бъде. Това отнема много време.
- А защо не ходите на църква?
- Църквата идва при мен. Ако искате, ще ви покажа параклиса, в който всяка сутрин един испански свещеник отслужва молебен само за мен. Тук, до кухнята.
- Вашият живот ми се струва все по-малко привлекателен.
- В него има и жени.
- Къде ги криете, не виждам нито една?
- Имате ли чувството, че сте скрита?
- Аз не съм жена от вашия живот.
- Напротив. От тази сутрин сте.